

SKOKI ROZWOJOWE W PIERWSZYM ROKU ŻYCIA DZIECKA

Masz wrażenie, że Twoje dziecko jakby cofnęło się w rozwoju i zapomniało to, czego już się nauczyło? Marudzi, płacze bez powodu, a Ty nie wiesz już, jak mu dogodzić? Nie chce jeść, nie chce spać..? Z aniołka stało się diabełkiem..? Jest zupełnie inne niż jeszcze wczoraj czy przedwczoraj? Prawdopodobnie Twoje dziecko jest w jednym ze skoków rozwojowych.

Skoków rozwojowych mamy kilka na przełomie pierwszego roku życia, co naturalnie nie znaczy, że na tym koniec. Przez pierwsze dwanaście miesięcy jednak Twoje dziecko rozwija się najintensywniej. Jest to czas niezwykle intensywnego rozwoju mózgu (stąd między innymi jedno z ciemniaczków nie zarasta w tym samym czasie, co drugie). To taki moment w życiu naszych dzieci, kiedy w sposób wyraźny zaznaczają się zmiany w ich rozwoju. Któregoś dnia nagle zauważasz, że Twoje dziecko opanowało nowe umiejętności praktycznie w jedną noc!

Ale najpierw, jak to w życiu bywa, maluch musi postawić krok do tyłu, by mógł pójść dwa czy trzy do przodu.

SKOKI ROZWOJOWE W PIERWSZYM ROKU ŻYCIA DZIECKA

						
I SKOK	II SKOK	III SKOK	IV SKOK	V SKOK	VI SKOK	VII SKOK
5 TYDZIEŃ	7-9 TYDZIEŃ	11-12 TYDZIEŃ	4-5 MIESIĄC	6-7 MIESIĄC	8-9 MIESIĄC	11-12 MIESIĄC
ROZWÓJ ZMYŚLÓW	CHWYTANIE UŚMIECH	PRZEWRAĆANIE GŁUŻENIE	REAKCJA NA SWOJE IMIĘ	LEK SEPARACYJNY	RACZKOWANIE SIEDZENIE	ETAP SEKWENCJI

SKOK 1. – 5 TYDZIEŃ ŻYCIA

WRAŻENIA

Po tym czasie zaczynasz odnosić wrażenie, że Twój maluch jakby obudził się z głębokiego snu. Zaczyna nagle więcej widzieć, bardziej reagować na to, co słyszy. Dla Ciebie to fascynujący moment, lecz dla malucha to, że przez usprawniony zmysł węchu wyczuwa więcej zapachów albo że ma większą świadomość dotykanego przez niego otaczającego świata, może być czymś przerażającym, stąd płacz i zdenerwowanie, którego nie byłeś w stanie uzasadnić. Pojawiają się wówczas również pierwsze łzy maluszka. Staraj się ograniczyć mu ilość bodźców i pozwól przetrwać ten czas w spokoju.

W tym czasie możesz też zauważyć, że maluszek po raz pierwszy w życiu uśmiecha się do Ciebie świadomie (do 5 tygodnia życia uśmiech dziecka jest jedynie nieświadomym grymasem mięśni wokół ust, najczęściej spowodowanym przemieszczającymi się w jelitach gazami; przeprowadzono badania i udowodniono, że nawet dzieci niewidome rozchylają usta w geście przypominającym uśmiech, a ponieważ świadomy uśmiech pojawia się u dziecka poprzez naśladownictwo, u niewidomych maluchów nie może to być uśmiech świadomy).

SKOK 2. – 7-9 TYDZIEŃ ŻYCIA

WZORY

Maluszek zaczyna zauważać, że kiedy mama siada z nim w pewnym miejscu i układa go w specyficzny sposób, zaraz zacznie się karmienie. Że gdy tata rozbiera malucha do golaska i niesie do łazienki, oznacza to, że zaraz będzie kąpiel. Wprowadzając w tym czasie rytm dnia zrobisz mu przysługę .Dzidzius przewidując, co zaraz będzie się działo, poczuje się bezpiecznie.

Maluszek zaczyna też zauważać swoje dłonie (niestety, nie znał ich wcześniej i ich widok może wywołać w nim strach, więc nie zdziw się, kiedy zacznie przeraźliwie płakać na ich widok). Mimo że ruchy jego rąk nadal są nieskoordynowane, maluch ma już nad nimi pewną kontrolę.

Możesz też zauważyć, że dużą radość mu sprawia machanie nóżkami (jakby jeździł na rowerze) i rączkami oraz wkładanie paluszków do buzi (czasem nawet całych dłoni). Dzięki stale polepszającemu się wzrokowi, maluszek coraz wyraźniej widzi przedmioty go otaczające, zwłaszcza te świeące, i zaczyna śledzić je wzrokiem, próbuje łapać rączkami.

Skupia też wzrok na twarzach, które go otaczają, ale także na swoim własnym głosie wydając coraz to bardziej fascynujące dźwięki. Jego słuch jest świetnie rozwinięty, a w czasie tego skoku rozwojowego maluszek zaczyna świadomie wsłuchiwać się w różne dźwięki np. dźwięk dzwonek. Dzieci uwielbiają teraz także różne piosenki, więc można śpiewać lub puszczać nagrania.

SKOK 3. – 11-12 TYDZIEŃ ŻYCIA

NIUANSE

Maluszek zaczyna rozróżniać Twój nastrój wyczuwalny w głosie. Gdy jesteś zdenerwowana, Twój głos jest mniej przyjemny, niż gdy jesteś szczęśliwa i w tym czasie Twoje dziecko będzie w stanie to odróżnić i silniej reagować na te zmiany tonu głosu. Zaczyna też zauważać szczegóły otaczającego go świata. To wszystko może sprawić, że dzidzius staje się bardziej nerwowy.

Zauważasz też, że ruchy maluszka w tym czasie stają się bardziej miękkie, gdy porusza dłonią lub śledzi Cię wzrokiem. Potrafi złapać przedmiot dłońmi, włożyć go do buzi, oglądać i bawić się rączkami. Zauważysz też, że Twój maluch potrafi skoordynować ruchy oczu i głowy podczas śledzenia Ciebie czy innej osoby lub zabawki. Baw

się z nim zatem stymulując jego rozwój – rozmawiaj z nim wpatrując się z niego, gdy głuży, albo piszczy. Ale staraj się unikać nerwowości i gwałtowności.

SKOK 4. – 14-19 TYDZIEŃ ŻYCIA

WYDARZENIA

Niestety, trudne okresy, kiedy Twoje dziecko marudzi, wydłużają się i w tym czasie mogą trwać nawet cały miesiąc. Ale po tym czasie (w piątym miesiącu życia) maluszek zaczyna rozumieć sekwencje zdarzeń. To okres, kiedy dzidzius zaczyna łączyć dźwięki i powstają pierwsze słowa, takie jak: mamama, tatata, bababa, co jest naturalnie długo wyczekiwany przez rodziców momentem przełomowym.

Łączy też inne sekwencje – bierze do rączki zabawkę, potrząsa nią, a ona wydaje dźwięk, a później włada ją do buzi. To są trzy elementy złożone na jedno wydarzenie. Maluszek bowiem widzi, że z jednej rzeczy wynika druga (potrząśnięcie zabawką powoduje wydanie przez nią dźwięku, naciśnięcie przycisku spowoduje rozpoczęcie piosenki), co ułatwiło mu wyuczenie wzorów we wcześniejszym skoku.

Dzidzius zaczyna też reagować na swoje imię i inne słowa wypowiedane przez Ciebie podczas różnych czynności, ale także na Twoje gesty. Kiedy mówisz do swojego dziecka pieszczotliwie, ono na to reaguje uśmiechem. Kiedy chowasz się za pieluszką flanelową, a potem pokazujesz dzidziusiowi, ono łączy te wydarzenia w całość i jednocześnie uczy się przewidywania. Baw się zatem jak najwięcej

SKOK 5 – 22-26 TYDZIEŃ ŻYCIA

RELACJE

Kolejny skok, podczas którego marudzenie dzidziusia może trwać nawet miesiąc. Badania wykazują, że w tym czasie dziecko źle śpi, jakby miało koszmary, niezbyt pozytywnie reaguje na obce osoby (uśmiecha się jedynie do

swoich najbliższych), ponieważ jego świadomość w tym okresie mówi mu, że to nie jest ktoś, kogo zna, nie chce jeść i jest ogólnie niechętnie wykonywanym przy nim czynnościami.

W tym czasie dzidzius dostrzega różne relacje – międzyludzkie, odległości między jednym a drugim przedmiotem, ale też odległości między nim a rodzicem. W związku z tym dochodzi do tzw. „lęku separacyjnego”, kiedy to (zwłaszcza) mama nie może udać się sama nawet do toalety, bo dla jej dziecka ta powiększająca się między nimi odległość jest zbyt przerażająca.

Maluszek zaczyna dostrzegać oddziaływanie na siebie różnych przedmiotów, co można wykorzystać do zabaw. Świetne do tego typu eksperymentów są klocki. Można układać je na sobie, można ustawiać jedno za drugim. Można budować wieże i je burzyć. Dzidzius uczy się rozwoju wypadków, tego, że jedne rzeczy czy sytuacje są powiązane z innymi. Wyjmuje z pudełka z zabawkami jedną zabawkę, po czym wrzuca ją do niego z powrotem. Interesuje się także szczegółami na zabawkach, które w jakiś sposób nie pasują do całości, jak metka. Doszyj więc do pluszaków elementy, które mogłyby zainteresować Twojego maluszka. Dzięki temu Twoje dziecko się rozwija.

SKOK 6. – 33-37 TYDZIEŃ ŻYCIA

KATEGORIE

W tym czasie Twoje dziecko zauważa, że świat dzieli się na pewne grupy, do których należą rzeczy posiadające wspólne cechy, na przykład podobnie pachną, podobnie wyglądają. Ta kategoryzacja zaczyna przypominać myślenie dorosłych. Zaczyna rozpoznawać różne kształty [zabawka sorter jest w tym czasie idealna do wzmocnienia rozwoju dziecka], zauważa, że coś jest zabawne, odczuwa zazdrość, gdy mama lub tata przytulają inne dziecko rozróżniając, że to nie jest coś takiego, jak dotknięcie zabawki podczas wspólnych zakupów.

Kotka i pieska zaliczy do jednej grupy, różnokolorowe autka i misie zgrupuje jako zabawki, ale wie, że różne kolory aut nie powodują, że są to dwa całkowicie różne przedmioty, tylko to nadal jest autko. Wie też, że może płakać, gdy naprawdę dzieje mu się krzywda, ale także może ten płacz wykorzystać do swoich celów. Rozkłada też swoje zabawki na części pierwsze, by zobaczyć, z czego się składają.

Tworzą się wówczas relacje między maluchem a innymi, znanymi mu osobami. I wtedy właśnie dzidzius odmachuje na pożegnanie, gdy wychodzicie z domu babci.

SKOK 7. – 41-48 TYDZIEŃ ŻYCIA

SEKWENCJE

Twój maluszek w tym okresie w sposób werbalny zaczyna komunikować Ci, czego potrzebuje. Uwielbia szczególnie słowo „NIE”, często nadużywane, gdyż nie zawsze *nie* rzeczywiście oznacza *nie*. Uwielbia składać to, co zostało rozłożone na części pierwsze dostrzegając w tym całość. Widzi, że świat składa się z elementów, które można połączyć. Wie już też, że schowana za Twoimi plecami zabawka wciąż tam jest, nie znika i będzie po nią sięgało.

Te wszystkie nowe, niesamowite umiejętności powodują dużo stresu objawiającego się płaczem, niepewnością i wrazeniem utraty wcześniej nabytych umiejętności. Koniecznie pilnuj rytuałów, by dziecko wiedziało, że po kolacji jest kąpiel, a później mama/tata czyta bajeczkę i zbliża się pora spania. Rytuały nie tylko powodują poczucie bezpieczeństwa u malucha, ale także Tobie pozwalają przejść przez rodzicielstwo bez nerwów

Zdaję sobie sprawę, że chwile te, czasem przedłużające się, są dla Ciebie męczące. Sama je przechodziłam i wspominam jako czas, kiedy brakowało mi czasu dla siebie. Nie możesz jednak pozwolić na to, byś Ty sama

została odsunięta na bok. Kiedy Ty jesteś wypoczęta i szczęśliwa, Twoje dziecko przejmuje te pozytywne wibracje i dużo łatwiej znosi skoki. Ono jest całkowicie zagubione. Nie ma pojęcia, co dzieje się z jego ciałem. Dbając o siebie dbasz jednocześnie o malucha.

PAMIĘTAJ JEDNAK, ŻE:

- każde dziecko rozwija się w swoim tempie i nie musi robić absolutnie wszystkiego, co przynależy do danego skoku, a także nie musi przechodzić aż tak ciężko każdego ze skoków;
- po ukończeniu pierwszego roku życia bynajmniej nie kończy się okres intensywnego rozwoju;
- każdy kolejny moment, kiedy Twoje dziecko będzie nabywało nowych umiejętności, musi być okupiony okresem marudzenia, które tenże moment poprzedza;
- podane tygodnie odnoszą się do dziecka urodzonego w wyznaczonym terminie;
- w sytuacji, gdy Twoje dziecko urodziło się wcześniej, o tyle tygodni później będzie przechodziło dane skoki [przykładowo: urodziło się 2 tygodnie przed czasem, więc skok drugi będzie przechodziło nie w tygodniach 7-9, a 9-11];
- w sytuacji, gdy Twoje dziecko urodziło się później, o tyle tygodni wcześniej będzie przechodziło dane skoki [przykładowo: urodziło się 1 tydzień później, więc skok drugi będzie przechodziło w tygodniach 6-8, a nie 7-9];
- wiąże się to ze stopniem dojrzałości mózgu i jego etapami rozwoju.

Przygotowała Paulina Waloszyk